

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőknek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitlér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.

A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás vállalatjának eljuttatásáért a szerkesztőnél fogadtatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Tisztelgés a patriárkánál.

Ármegegyünk és városunk tisztelgése az új patriárkánál kedden déltájban ment végbe. A küldöttségek hétfőn indultak, még pedig a városiak Gombostól hajón, a vármegyieiek pedig Sándor Béla főispán ur vezetése alatt a budapest-zimonyi vasuton érkeztek meg Ujvidékre, ahol is őket az indulóháznál a bácskai nábobnak, Dungyerszky Lázárnak öt darab négyesfogata várta és a saját nagyúri fényű palotájába szállásolta be. Este fél hétkor megérkezett a hajó is és mi szerény zombori deputátusok amint sóvárogjunk veszélytelen hajtásu fiakkereket után, alig hittünk szemünknek, midőn az arany csótáros fogatokra oly szívesen édesgettek bennünket. Hozzá még a mesés vendégszeretett házi gazda meglítt bennünket „szerecsény vacsorára”, amelynek minden szabadkozás dacára csak szökéssel lehetett végét vetni. Amit víz, erdő, mező és művészet az asztalra szolgáltatott, mind együtt voltak. A cigány keservesen rikatta a száraz fát. Minden köszöntőnél föl-fölpatogott a sortűz, melyet katonaviselt pandurok Mum-féle pezsgős palackokból precíz összevágással durrogattak. Mikor főispán urunk poharat emelt a vendégszeretetről messze híres dús virillistára és igazán kedves családjára, az összecsendülő serlegekkel karban rázendült az éljenzés, minden kéz a páratlan gazda után nyújtotta poharát.

Másnap reggel olyan menet vonult be az igénytelen kis Karlócára, aminőt aligha látott hamarjában. Legelől pazarfényű landauer négytáncoló feketétől lebegtetve a főispán ur és Dungyerszky Lázár ültek. A második fogatban négy egyforma szürke, a harmadikba négy sárga, a negyedikbe négy sötétpej, az ötödikbe négy egyforma vaseres csupa szebbnél-sebb ló volt befogva. A szegény karlócaiak megtöltötték az utcákat, néztek teljes erejükkel és bámulták a festői járműveket, melyekből vagyont érő diszruhák délceg magyarjai lejtettek alá.

A vármegyei díszküldöttség tagjai voltak: Sándor Béla főispán, Schmausz Endre alispán, Schlagetter Gyula főügyész, Kolozsváry Sándor, Matkovits Lajos járási főszolgabírók, Eigel József esperes-plébános, Dungyerszky Lázár nagybirtokos, Dimitrievits Milos, Popovics Vazul, dr. Vojnits István, Latinovits Ernő, Piukovich József, Rohonyi Gyula országgyűlési képviselők és Gligorievits Péter desp.-szent-iváni gk. lelkész.

A zombori városi küldöttség tagjai voltak: Dr. Csihás Benő polgármester, Vukicsévits Péter tanácsnok, Bikár Simon, Bittermann Nándor, Fejér Gyula, Gottlieb Márton, dr. Grüner Samu, Koczkar Zsigmond, Kozma László, dr. Krónits István, Kupuszarevits Lyubomir, dr. Sztojkovits Péter és Zsivánovits Samu.

A tisztelgés 11 óra táján vette kezdetét.

A vármegyei bizottságot Sándor Béla főispán ur vezette be körülbelül a következő üdvözléssel: Nagyméltóságú és Főtisztelendő Patriárka! Kegyelmes Urunk!

A tavasz verőfényes bájosa napja, a május elseje az idén a Szent István koronája alatt élő szerb polgártársaink örömmünnepevé vált; ekkor választották meg őket törvényes képviselőik által Nagyméltóságodat patriárkájukká és letévék kezébe legfőbb kincsüket, egyházi és iskolai ügyeiknek legfőbb kormányzatát.

De nem kizárólag az ő örömmünnepe volt ez; részt vett abban minden, az ország javát és az otthon élő nemzetiségek békéjét és kulturális haladását szíven viselő honpolgár, vallás és nemzetiségi különbség nélkül; mert ismervén Nagyméltóságodnak mély bölcsességét, törhetlen erélyét és igaz hazafiságát, mindenki meg van győződve, hogy Nagyméltóságod bölcs vezérlete alatt mindazon akadályok, melyek a szerb nép előhaladásának eddig útjában állottak és melyek sok sajnós félreértésre adtak okot, közös jóakarattal úgy az

állam, valamint a szerb nép érdekeinek teljes kiélegítése mellett el fognak hárrítani.

Az országszerte nyilvánult öröm azonban Bács-Bodrogh vármegyében érte el tetőpontját; azon vármegyében, amelynek egyik szerény községében pillantá meg Nagyméltóságod a napvilágot; amelyben élte át legszebb éveit; amelynek közügyeiben évek hosszú során át, mint a törvényhatósági bizottság tagja, élénk részt vett; amelytől midőn el is vált, annak mindig hű fia maradt és amely Nagyméltóságodat mindig büszkén övéi közé sorolta és sorolja ma is.

Ezen őszinte örömmünknek, igaz ragaszkodásunknak és mély tiszteletünknek jöttünk mi ma kifejezést adni. És ez alkalommal, midőn tiszteletteljesen arra kérnénk Nagyméltóságodat, hogy Bács-Bodrogh vármegyét és annak lakóit ezután is eddig mindig tanusított jóindulatában és kegyességében megtartani méltóztassék — kérjük a Mindenhatót, hogy Nagyméltóságodat hazánk és egyháza javára, hűvé boldogítására és szeretett anyamegyénk örömeire és bűszkeségére az emberi kor legvégső határáig boldogban éltesse.

Öszentsége hálással megköszönvén a kegyes figyelmet, a mely a személye iránt nyilvánult számos megemlékezés közül a legkiválóbb testület, mert anyamegyéje részéről nyilatkozik, kérte a küldöttséget, hogy tekintsék őt továbbra is szülőmegyéje hű fiának. Boldognak fogja magát érezni mindenkor, ha anyamegyéjében a haladás, hazaszeretet és a nép békeje érdekében tehet valamit.

Ezután a zomborvárosi küldöttség tisztelgett; élükön dr. Csihás Benő polgármester a következő üdvözléssel mondotta:

Nagyméltóságú érsek és metropolita! Kegyelmes Urunk!

Indíttatva a hazafias öröm és megelégedésnek azon országszerte nyilvánuló lelkes érületétől, mely a karlócai patriárkai széknél Nagyméltóságod magas személyével történt betöltése folytán Zombor szab. kir. város közönségét is vallás és nemzetiség különbsége nélkül teljes mértékben áthatotta, városunk törvényhatósági bizottsága bennünket Nagyméltóságod színe elé mentesített, hogy e nagyfontosságú esemény feletti örömeink és üdvözlétnék kifejezést adjunk.

Amidőn pedig ezt tenni szerencsénk van, engedje meg Nagyméltóságod, miszerint üdvözlés zavainkban az érzelmek azon közös motívumai kapcsán, melyekben az ünnepelt esemény feletti országos öröm és megelégedés címén mi is egyaránt osztozunk, a mult idők azon kedves emlékeire is hivatkozhatunk, melyek Excellentiádnak jelen díszes állásába való emeltetését Zombor szab. kir. város közönségére nézve oly kiválóan becsessé, örömlinket pedig mások örömeivel szemben talán hasonlíthatatlanul bensőbbé teszik.

Önző gyengességnek látszhatik talán, meggyőződés szerint azonban Nagyméltóságod iránti igaz szeretetünk és törhetlen ragaszkodásunk csalhatatlan bizonyítékul szolgálhat ország-világ előtt, ha kijelentjük, miszerint Zombor szab. kir. város közönségét büszke önérettel tölti el a tudat, hogy Magyarország görög keleti szerb egyházának legmagasabb polcán oly férfit üdvözölhet, ki évek hosszú során át városunk egyik legkiválóbb polgára, a város egyik legjelentékenyebb felekezeteinek lelkipásztora, törvényhatóságunknak pedig nagytekintélyű tagja és vezérfia volt.

Örömlünk és lelkesedésünk fokozottabb voltának tudatában tehát amennyire kedves reánk nézve a mult idők e feledhetlen emlékezte, viszont ép oly buzgó azon törekvésünk is, hogy Nagyméltóságod számtalanszor tapasztalt szeretetét és jóindulatát városunknak a jövőre nézve is biztosíthassuk.

Fogadja emélfogva Nagyméltóságod Zombor szab. kir. város közönségének és küldötteinek hódolatteljes üdvözlését és azon kívánságunk őszinte kifejezését, miszerint a Mindenható Nagyméltóságodat a felséges trón, hűn szeretett hazánk és szeretett egyháza javára sokáig éltesse.

A galambosz firtü, de ifju ruganyosságú főpásztoron a látható megindulás vett erőt, mely válaszában minden egyes szavából visszazeregette, hogy szíve csordultig van boldogító érzelmekkel, midőn éppen azok keresik őt fel tisztelgőleg, akikhez őt az élet legszebb napjai, a férfikor tette-reje, a jó és rossz napokban való összeszokottság emléke kapcsolja!

Ezután sorban kezét fogván a küldöttség tagjaival, velük élénk beszélgetésbe bocsájtkozott. A többek között a 83 éves kedves Váter Gottlieb hálálkodva ölelte körül, hogy aggkora dacára megtisztelte őt. Gottlieb bácsi, szokott humorával, megjegyzé: volna egy kérése.

— Parancsoljon velem, ha rajtam áll, teljesítve van! — felelé a mindig udvarias patriárka.

— Én elismert jó gazda vagyok, tapasztaltam is már valamit; fogadjon be szentséged jószágigazgatójának!

— Szívesen, de a pályázati feltételek szerint — lovagolni is jól kell tudni és birni.

E szigorú kikötésre Gottlieb bácsi visszavonta pályázati kérvényét.

A díszbéd alatt hasonló kedélyes hangulatban folyt a társalgás; csak a felköszöntök ünnepegyessége és tartalmassága mutatta, hogy amily kedélyes, éppen olyan fenkölt és magasatos az együttléte.

A bázi gazda Ófelségére mondott határos áldomást, mint akinek legmagasabb kegyéből kaptá felelősségterhes misszióját. Ezután Schmausz Endre alispán Bács-Bodrogh vármegye részéről szónoki lendülettel és eszméktől duzzadó tartalommal üdvözölte a lakosság egy nagy részének ki próbált erélyű és hazafisági főpásztorát. Ugyanily szellemben mondott köszöntőt Koczkar Zsigmond Zombor város közönsége részéről. Dr. Sztojkovits Péter a szerb kulturális viszonyok fölött szemlélet tartva, a patriárkában a népnevelés, a testvériség szószólóját, s apostolatát köszöntötte föl. Majd Dimitrievits Milos a jelenlevő hét országgyűlési képviselő nevében szintén szerbül, Popovits Vazul ó-becsei képviselő pedig ugyanazok nevében, de magyarul mondott a nap hő-sére áldomást.

Ezután Öszentsége vendégei közé elegyedett s mindegyiket közelről ismervén, mindegyikkel barátságosan társalkodott.

A jelen voltak valóban kedves napok emléket hozták magukkal haza Karlócáról.

Hirek.

T. olvasóinknak. Időhöz kötött közlemények nagy halma miatt e lapból számos cikk s más közlemény kiszorulván, szedésben várja sorát.

Kitüntetés. Ő cs. és kir. Felsege Erzsébet királyné a magyar szent korona országai vörös kereszt egyletének legfőbb védasszonya, Jusits Lajosné kisléghei Nagy Hermina urbölgynek, a bács-hódásági fiók egylet elnökének, ezen egylet körül szerzett kiváló érdemei elismerésül, legmagasabb sajátkezű aláírásával ellátott diszokmányt adományozott. Ezen jól kiérdemelt legmagasabb kitüntetés az egylet tagjainak körében, kik a kitüntetett urbölgyben fárdatatlan és minden szép és jóért buzgó vezérüket tisztelik, általános nagy örömet keltett. r. t.

Uj prépost. Budapestről írják nekünk: Zittl Róbert, temerini plébános és érseki iskolalátogató, legközelebb a titeli de Sapia címetes prépostsággal fog kitüntetett. Zittlben a lelkeskedő papságnak egyik legkimagaslóbb alakját éri e kitüntetés. Mert ő ritka tanult fő; pap igazán secundum ordinem Melchizedech; mint ember, a viszontagságok iskoláján keresztül mindenkori példás kitartással kitűzötte át magát; mint lelkész, hűvének kegyes ura és kész szolgálója; mint iskola-barát pedig méltó örökös Kubinszky apostoli szellemének. Ad multos annos!

Adományozás. Cseh Ervin szerémi főispán az ujvidéki lővész-egyletnek 50 frtot adományozott.

Beiktatás. Fót. Fonyó Lajos plébános beiktatása június 1-én Szentháromság vasárnapján menend végbe.

Az érettségi vizsgálatok végleges megállapodás szerint a bajai főgimnáziumban jövő hó 9-én, a helybeli áll. főgimnáziumban 13-án, az ujvidékiében pedig 16-án fognak megtartatni. A két utóbbi gimnáziumban 5—5 jelentkezett eddig a vizsgálatokra.

Beszámoló. Ujvidéken Möriz Pál képviselő május 26-án délelőtt 11 órakor tartotta meg rövid beszámoló beszédjét az „Erzsébet” szálloda dísztermében. Beszélte a Tisza Kálmán ellen emelt vádakról, s röviden szólott a jövő magatartásáról, a Szapáry kormány támogatását ígérve, ezt a nélkül, hogy egyéni meggyőződését feláldozná. Ezután látogatásokat tett, s a lövészek által a lövöldében tartott közös ebédén vett részt. Beszámoló beszédében a többi közt így szólt: Ha majd egykor Filippovics és Molinari altábornagynoknak és Janszky ezredesnek áthelyezését, Lamberg báró horvát banná kinevezetésének megállítását, a horvátországi címer kérdés megoldását és az ezek körül fölmerült minden körülményt tapintatlanság nélkül nyíltan el lehet mondani, akkor lesz majd helyén megítélni e nagy politikusként önállóságát, politikai bátorságát, s akkor lesz majd bebizonyítva, hogy sohasem védelmezte állását, s mindig a haza érdekét tartotta legfőképpen szem előtt. Vagy ha a horvát kiegészítés, a horvátországi képviselők számának leszállítása a magyar országgyűlésen, a Királyföld rendezése, s a bosnyák okkupáció felett tartózkodás nélkül lehet egykor beszélni, majd akkor fogjuk csak megítélni, hogy vajjon őt a hatalomnak megtartása vezette-e. Hiszen mindezek a kérdések igen esakély többséggel mentek keresztül és az illetők ajánlatokat tettek, készek lettek volna a kormányfőval transzigiálni, csak hogy Tisza Kálmán Magyarország vitális érdekei felett sohasem transzigiált senkivel. Tisza Kálmánnak nem annyira politikai ellenfelei, mint inkább volt balközépi követői azt szokták szemére vetni, hogy a delegációs intézményt nem törekedett reformálni és — mint mondták — szegre akasztott elveit miniszterelnöksége alatt sohasem igyekezett érvényesíteni. Ebben a fontos kérdésben egészen határozottan nyilváníthatom véleményemet. En meg akarom és meg fogom írni a balközépi és a fuzionak történetét és tüzetesen ki fogok terjeszkedni erre a kérdésre. Most csak annyit mondhatok, hogy a fuzió óta gyakran voltam a delegáció tagja és véleményemet a delegációról mint intézményről ma sem változtattam meg. Én ezt igen halvány ellenőrzési módnak találok és azt hiszem, hogy minden legkisebb zavar nélkül adhatnók vissza innen és túl is az országgyűlés jogkörét. A közös miniszterek ép oly könnyűséggel képviselhetnék politikájukat az országgyűlések előtt, a mint ezt a delegációk előtt teszik, és ha igazat adok a régi Deák párt tagjainak abban, hogy a balközépi abbéli nézete, mely szerint vitás kérdések alkalmával döntsön a király, alkotmányos szempontból nem volt egészen helyes, megtartanám a delegációt arra az esetre, midőn a két országgyűlés egymás közt egységre jutni nem tud. E fontos kérdésnek felelevenítése azonban ez idő szerint nem volna magyar szempontból kívánatos. Ausztriában számosan vannak, kik a delegációnak, mint intézménynek megváltoztatását hangoztatják; de e megváltoztatást nem abból a célból akarják, hogy a dualizmust megerősítsék, hanem, hogy azt szétörjék. Oly higgadt, előrelátó politikus pedig, mint Tisza Kálmán, a ki hazájának befolyását annyira megerősítette, csupa Principien-Reitereiből nem reszkírozhatta ezen kérdésnek idővelti felelevenítésével az ország konsolidációját. Egyébiránt mi, a kik a delegációk módosítását kívántuk, kívántuk azt a szabadság és az országgyűlés jogkörének visszaszerzése érdekében. 1848. előtt a fejedelem a külügyeket és hadügyet tetszése szerint intézte. Az 1848-iki törvények ezen javítottak. Az 1867-iki kiegyezés 24 éves zavartalan módus vivendit teremtett és ezt a helyzetet az abszolutisták kedvéért könnyelműen kockáztatni nem fogjuk. (Élénk helyeslés.) Én tehát teljesen nyugodtan várom az időt, a mikor erre alkalmasabb perc fog bekövetkezni. Különbön már maga Simonyi Ernő, a 48-as párt egykori vezére, kifejtette a képviselőházban, hogy ha a nemzet több országgyűlési választással jóváhagyja a delegáció intézményét, ő maga is kész lesz abban pártjával részt venni. A lépéssel kormányelnöknek e részbeni politikáját tehát csak helyeselné tudom. (Helyeslés.) Szólt ezután a regalejog megváltásáról, majd meg az új kormányról, kijelentve, hogy ennek ép úgy híve lesz, mint a Tisza kabinetnek volt. Beszédét hosszas éljenzés követte.

Feketehegyről írják ily címen: Magyar világ Uj-Soóven: Egy valóban szép és lélekemelő ünnepélynek voltam a napokban szemtanúja, melyről sietek becses lapja t. olvasóit értesíteni. E hó 21-én ugyanis Uj-Soóvera voltam meghiva az ottani, Jung Károly tanító vezetésével a II. és III. osztályú német iskola vizsgálatára. Ez alkalomra, mint szintén meghívott vendégek, megjelentek: Korbai Károly egyházmegyei tanácsbíró, tisz. Petri Károly és Molnár Hugó lelkészek, Eölschleger községi orvos, Hartmann János és Zsigmond Góntér jegyző urak és a tanítói testület. A szépen feldíszített templom zsufolóság megtelt hallgató közönséggel, s miután Venetiánér Sándor lelkész megnyitotta az ünnepélyt, mert valóban annak kell neveznem: mindnyájunk meglepetésére megcsendült az ártatlan gyermeki ajkakra a magyar ének és a tanítói testület. Ezzel kezdetét vette a vizsgálat és folyt tovább tovább magyar nyelven! Edes öröm szálta meg szívünket hallva a 8—10 éves németajku gyermekek hazai nyelvünkön beszélni folyékonyan, szabatos kijetéssel. És bár az előző lelkész előre figyelmeztetett bennünket, hogy valóban magyar iskolában leszünk, mégis egyik ámulatból a másikba estünk s nem tudtuk a kis gyermekek gyönyörű, többszólamú éneklésén, szavetési ügyességén, helyes olvasásán, korrektt feleletén vagy a tanító emberfeletti szorgalmán — mely az ily eredmény elérését lehetővé tette — bámuljunk-e inkább? Öszintén megvallom, hogyha mindent szememmel nem látom s füleimmel nem hallom, lehetetlennek tartottam volna; ámde minthogy magam is tényleg befolytam a vizsgálatba, hinniem kellett a hihetetlen, s megvalósultnak tartanom a lehetetlent. Mint magam is tanító, kalapat emelek Jung kollegám előtt s a legteljesebb elismeréssel adózom ugy szorgalma, mint módszertani ügyességének, nemkülönbön kifogástalan fegyelem tartásának. O bebizonyította, hogy lehet valaki jó német, de a mellett olyan magyar is, ki nemcsak maga érzi és teljesíti hazája iránti kötelességeit, de azokat tanítványai szívébe is átülteti s megerősíti. A vizsgálat, melyen csupán a vallási tárgyakból felelték a gyermekek német nyelven, az összes hallgatóságára a legjobb benyomást tette. De az általános örömet, melyet az mindnyájunkban keltett, kétszeresen érezte a nemeselektű hazafi és emberbarát, Korbai Károly, ki nagyszerű alapítványával iskolánkban a magyar nyelv ügyének s a tanítók közti üdvös

versenynek oly nagy lendületet adott. Látva a minden várakozást felülmúló eredményt, nemes tettének legszebb jutalmát élvezte. Szintén a legteljesebb elismerés illeti meg Venetiánér Sándor és Hartmann János urakat, kik a soóvei iskola magyarosodásának buzgó apostoláiként működnek.

Gyászmise. F. hó 17-én a helybeli nagy szerb temető kápolnájában Vnkicevics Miklós Gy. képezdei igazgató ur boldogult Milan fiának lelki tüdvért gyász-mise tartatott, a melyen a képezdei ügyes vegyeskar és igen nagyszámú közönség vett részt, mert mindenki ismerte a jószívű, szelleműs és kiváló tehetségekkel felruházott fiut, ki az irodalmi téren is szép sikerrel dolgozott, különösen pedig találós humoreszkeket írt, s akit ezen tulajdonságai miatt valamennyi barátja és ismerőse — előkelő és jó szüléivel — szíve mélyéből sirat és sohasem feled el. A szentmise után Kupuszarevics Lyubomir esperes két diákkal és két lelkéssel felszentelte a nagy siremléket. A templomban a jelen voltak között: „Könyvek Vnkicevits Miklós Gy. kedves fia után” című könyvek osztattak el; e könyv címlapján a boldogult fiu igen sikerült arcképe van, tartalma pedig a következő: 1. A mélyen gyászoló atyjának és anyjának szavai Milánhoz. 2. Két beszéd, melyek közül az első Jovicsits János, diakon, a másodikat Gyurisits György, Milán temetése alkalmával tartott. 3. Vnkicevics Milan, III. éves jogász temetése. „Bácsvánin”-ból. 4. Vnkicevics Milan barátságához, allegorikai költemény, Borgyosky Bozsárdtól. 5. Részvét-nyilvánítások. a) Sturgönyök. Ezek között Brankovits jelenlegi szerb patriárchától, Zsvikovits püspöktől, Czirusz Ferenc, kir. tanácsos és tanfelügyelőtől stb. b) Levelek. Ezek száma körülbelül 100. 5. Hervadhatatlan Koszoru V. M. sirjára, 5 költemény, Bikár Vojntól. 6. Vnkicevics M. temetésekor, 22 költemény, a templomi énekek után, Popovits Iván M-től. 7. A fájdalomtól megtört atya és anya köszönetnyilvánítása. P.

Orgona felavatási ünnepély. Az ujvidéki ref. egyház ritka szép ünnepet ült, melynek egyik kiváló fenyoldalát a minden ízében feltűnően kidomborodott magyar jelleg képezte. Élénk tüntetése volt ez az ujvidéki ref. egyháznak amellett, hogy a magyar prot. egyházak valódi melegségei a magyar szellem és hazafiságnak, hogy örömlök, boldogságnak és büszkeségnek minden egyes alkalmat megragadni, hogy vallásuknak összeforrtságát a magyar államesszmével fényesen hirdessék. Egyháznakunk diszes orgonáját avatuk fel. Tágas boltíves templomunk zsufolóság megtelt áhítatos közönséggel és a szorongásig megtelt padsorok mellé a figyelmes rendezőknek székeket kellett elhelyezniök, hogy az érkezőknek széket foglalhassanak. Orgonánk szépsége mindenkit meglepett, melynek diszes kiállítását és kitalakja impozáns benyomást gyakorolt a szemlélőre. A gyönyörű munka lovag Ország Sándor kiváló tehetségű budapesti orgona-műépítés műhelyéből került ki, ki semmiféle fáradságot sem kímélve, csak mívének tökélyesítésére törekedett az orgona 12 szál és 7 mellékváltozatból áll, s kiállítását a templom és szöszök góthikus styljével összhangzólag, szintén góth styan, 12 gazdagon aranyozott tornyoskával eszközöltetett. A négy szakértő és egy jeles orgonaművésznek egybehangzó véleménye szerint az e nemben remeknek nyilvánított munka, szembeintő bizonyítéka a magyar tehetség életrevalóságának és annak, hogy a magyar ipar e téren sem áll semmivel sem hátrább a hason irányú külföldnél. Lélekemelő diszes ünnepélyünk a közönség által felállva énekeltek és az orgona erőteljes hangjaival kísért „Szt. Isten, volna Néked” éneklésével d. e. 10 órakor vette kezdetét. Ennek folyama alatt léptek be a lelkészek: Szabó Péter pirosi ref. lelkész, Belohorszky Gábor ujvidéki ág. hitv. esperes, Tóth Sándor feketehegy és Molnár Hugó helybeli ref. lelkészek. Az ének elhangzása után Tóth Sándor lelkész lépett fel a szószékre és elmondott egy magyar hazafias szellemű olyan remek imát, mely a hallgatóság lelket felekezeti különbség nélkül ellenállhatatlanul megragadva vitte fel magával a Mindenható zsámolya elé. Lehetetlen méltóan esetelelnük az ima által okozott mély benyomást. A rendkívül megilletődött hallgatók szeméi áhítattal tapadtak az imádkozó ajkaira, mialatt lelkeik mohó kéjjel szívták fel a hazafias szent igéket, melyek az imádkozóknak az ima magasztosságához méltón alkalmazott hangján elrebege, a hallgatóságra leirhatlan hatást gyakoroltak. Az ima után ismét ének s erre Molnár Hugó szeretett lelképsztorunknak szintén emelkedett hazafias szellemben tartott gyönyörű szónoklata következett. Szónoklatának alapeszméjét a következő szent igékből merítette: „Jőjjetek be az Ur házában kapuján hálaadással; s az ő pítvárába dicsőretek s énekeljete az Urnak új éneket trombitákkal és kürtnek zengésével: mert csodadolgokat eselekedtet mivélünk.” S elmondá az Urnak velünk eselekedtet csodadolgait. Szabatos történelmi sorrendben híven esetelete egyházunk nehéz küzdelmeit és szenvedéseit, kiemelte az egyházunk szervezése és felvirágoztatása érdekében közreműködött lelkes egyének hokros érdemeit és elmondá az orgonaépítés történetét. Egy özvegyasszony szerény hagyatéka képezte ennek alapját, mely az utolsó években fokozott erő, fáradalom és kitartással fogantatosított gyűjtések szép eredményével együtt tette lehetővé a szép ünnepélyünk megtarthatását. Hálát és köszönetet szavazott egyházunk nevében a nemesszívű adakozóknak, kik vallás és nemzetiség különbség nélkül járultak kegyes adományokkal az orgona-felállítás költségeihez. A szónoklati szépségek és hatásos fordulatokban gazdag hazafias szónoklatot egyházunk kinyomatni határozta. Szent ének követte a szónoklatot és az istenítisztelet fényét Kölcsey Hymnusának éneklése tetőzte be. — Délben Szarka Jenőnek a „Zöld koszoru”-hoz címzett szálójában 70 teretű és diszes közönség által körülült diszebed tartatott. Régi jó hírnevéhez méltóan, Szarka Jenő oleó áron és kiténően gondoskodott arról, hogy vendégeinek teljes melegegését minden tekintetben kiérdemelje, ami neki fényesen sikerült is. Osi szokásainkhoz híven megeredt az ebédnél a tosztok áradása, mely lelkesülten emelkedett hazafias mozzanatokban bővelkedett. A sort Belohorszky Gábor tosztja nyitotta meg, ki a helyét és ágost. felekezett megelőbbi egyesülésre iránti reményét kifejezve, Molnár Hugót éltette, kinek érdemeit Tóth Sándor ref. lelkész is gyönyörű beszében méltatta. Öket Kelecsényi Hugó vasuti mérnök üdvözölte, különös lelkesültséggel emelvén ki az utóbbinak remek imáját. Beszéltek még Szabó Péter pirosi ref. lelkész; Peák Béla kir. aljárásbíró, ki humoros beszédében fejtegette templomunk hiányosságát a ha-

rang tekintetében; továbbá Fekete István ügyvéd éltette Molnár Hugó kedves családját; Jójárt János trvszéki aljegyző, ki Kóvári Alajos kir. trvszéki irodaigazgatót a gyűjtések körül kifejtett lelkes tevékenységéért „tiszteteltbeli kálvinistának” nyilvánította ki; Mányoky Imre, ki Molnár Miklóst és nejét éltette, mint olyanokat, kik gyermekeikben dúsan megjutalmazva találják éretttük tett fáradozásait; Steiger kersek. isk. tanár és jeles orgona szakértő az uj-soóvei ref. tanító éltette, aki az orgona rendeltetéséhez kötött hármias feladatát a mai ünnepélyen oly fényesen oldotta meg. Beszélte még Helvey, hasonnevű kiténő művészünk nagybátyja, kinek német szavait Kelecsényi Hugó magyarul tolmácsolván, egyuttal őt is éltette, továbbá Szekeres az ujvidéki ref. egyház volt kurátora. Nagy hatást keltett Szabó Lajos, Szabó Péter pirosi lelkész fiának lelkes indítványa Vörösmarty „Szózat”-ának éneklése iránt, melyet felállva teljesítettek. De elérte tetőpontját az egybegyűlt lelkesedés: Kelecsényi Hugó újabb beszédjével, ki megemlékezvén Belohorszky Gábor esperesnek a két felekezett egyesülete iránt kifejezett reményéről, feleslegesnek nyilvánított minden felszólítást az egyesülésre akkor, midőn minden magyarnak szívében él egy elszakíthatatlan szoros kapocs, egy nagy szív varázsa, mely névnek viselője „a szabadság, tetsvérség és egyenlőség” élvének hirdetője: s ez Koszuth Lajos! Frenetikus éljenzés tört ki e szavakra. A cigány rábuzta a „Kossuth Lajos azt izente...” és az „Ésik eső kárikára...” dallamokat, melyeket a közönség felszólítás nélkül állva énekelte el. Nem hagyhatjuk itt megemlést nélkül Inotait „a Ferenc-József csatornai részvénytársaság” pénztárnokát, ki a lelkesültség perceit felhasználva, rögtönzött gyűjtést eszközölt egy olyan alapra, melynek kamata egy szegénysorsu 10 templomi énekes fiu jutalmazására lesz fordítandó. Ekként végződött a magasztos ünnepély, mely maradóan emléket hagyott hátra a résztvevők szívében. Papp László.

Májális. A szöntai iskolás gyermekek májálisa, a közönség nagy részvéte mellett, e hó 22-én, estfőzőn tartatott meg. A gyermekek 8 óra tájban számtalan lobogó és vig zeneszó mellett indultak a „Szlatina” nevű erdőbe, mint a májális színhelyére. Az idei májálisunk általában sikertiltnek mondható. Ugy 10 óra tájban kocsit kocsit ért, nagyszámú intelligens közönséggel telve. Az összes gyermekeket a helybeli urak u. m.: Szuppek Béla, Ertl János, Gräber Gyula, Gräber Ferenc, Thurszky János jegyző és még számosan étellel látták el. Öröm volt a vig gyermekcsoporthoz nézni, kiknek öröme leirhatatlan volt. Nem kevésbé örömmel felt el az ember szíve, midőn látta, mint nyújtja sajátkezőleg Szuppek Béla a gyermekeknek az ételt s ugy forgoldók közöttük, mintha mindig közöttük volna. Ugy a dél-előtűt mint a délutánt a gyermekek énekekkel, játékokkal és versenyekkel töltötték. Emelítés nélkül nem lehet hagyni, Parcssetich József szeretett plébánosunkat, ki buzdítva és bátorítva jóformán egész idejét a gyermekek között töltötte. O osztotta ki egyszersmind a legtöbb jutalmat is, az egyes versenyek alkalmával. Fogadja ő, valamin az összes vendégkoszoru azon páratlan szívességért a gyermekek nevében az ott levő tanítók legforróbb köszönetét, kívánva, hogy ok még számtalan ily kedélyes májális megérjenek. A gyermekek 7 óra tájban, szép rendben, vig énekszóval tanítóik vezetésével mellett hazavonultak.

Ö-becsei hírek. (Színészet. Tekeverseny. Tüz.) Szabó Gábor jól szervezett színtársulata működik nálunk már több, mint egy hete, közönségünk teljes melegegésére. Műsorába a legjobb és többnyire újabb darabokat vette fel. Tagjai közül kitűnnek, a nők közül: Szabóné Mariska, Vida Etel kellemes hangjával, Borbélyné Kis Ilonka és Csékiné; a férfiak közt: Antal Imre, Szabó Gábor, Borbély Sándor, Zendy Mihály és Mátyási. A társulat megérdemelné, hogy nagyobb pártolásban részesüljön közönségünk részéről. Még eddig csak egyszer — pünkösdi hétfőjén — volt ugynevezett „telt ház”. „Petőfi élete és halála” került ekkor színrre s ez bevált kassa-darabnak. — Pünkösdi hétfőjén lövöldéni tekeversenyt rendezett, mely nagy érdeklődés és élénk részvétel mellett délután 4 órakor vette kezdetét. Három esinos és értékes tárgy képezte a nyereményt: egy bors-service és két dohány szelence. A verseny fél hét órakor ért véget a következő eredménnyel: az első díjat nyert Novák Ferenc r. k. segéd lelkész hat fára, a második díjat Fetter János jegyző öt fára, a harmadik díjat Fránkl Alajos szintén öt fára. A versenyt kedélyes áldomás követte. — Mult felelemben emlitém, hogy lövöldéni képviselőket küldött ki az ujvidéki lövegyet ünnepélyére; de e képviselők közül nem ment el egy sem, mert Ujvidékről német nyelven szerkesztett meghívókat és programot küldöttek be, ami nagy feltűnést keltett. — Egy idő óta igen gyakran jelentkezik nálunk a vörös kakas. Pénteken éjjel Goszpolyinacskinál égett le a felszer, a bennlévő szerszámokkal és géppel; vasárnap éjjel pedig a szentmási-utóban égett le egy ház, melyet állítólag a tulajdonos gyűjtött volna fel. Jól fel volt biztosítva! — s. —

Halálozás. Kiss Zsófia, Kiss József szöntai nagyvendéglős neje, e hó 25-én hosszú szenvedés után, élte 28 ik évében elhunyt. Az elhunytat férjén kívül három gyermek és számtalan rokon siratja. Temetése e hó 26-án, azaz pünkösdihétfőn, d. u. fél 7 órakor a közönség nagy részvéte mellett ment végbe. Vizagztalódjék a mélyen suttott család azon általános részvételylatkozat által, ami a temetés alkalmával nyilvánult. r. l.

Egyházi műének. A zombori rom. kath. templomban pünkösdi mindkét napján a 10 órai nagymisén Battmannak egy kétszólamú dallamos ünnepi miséjét adta elő Bieber Gyula ur harmonium-kíséréte mellett egy héttagu női énekkar, melynek tagjai: Fejér Eulália, Dalmay Hedvig, Galyasy Mariska, Kalapsza Bella, Kés-márky Ilona, Lovich Aranka és Tessényi Vilma kisasszonyok voltak. A mise magánrészeit Fejér Eulália, Lovich Aranka és Tessényi Vilma kisasszonyok énekeltek. Betétek voltak vasárnap: Kintner Károly „Ave Maria”-ja (Fejér Eulália k. a.), — Weiss Lőrinc „Esto mihi” kezdetű gyönyörű trójia, melyben az énekrészt Fejér Eulália k. a., a gordonka-részt meg dr. Simon József Sándor ur adta elő, — és „Voce mea”, Weiss Lőrinc „Ave Maria”-ja (Fejér Eulália k. a.), — Cherubini „Salvum fac servum tuum” kezdetű szerzeménye énekelte Fejér Eulália k. a.) és Lúdecke „Memento religioso” című duója, melyet gondonkán dr. Simon József Sándor ur, harmoniumon pedig Bieber Gyula ur adtak elő.

Melléklet a „Bácska“ 41-ik számához.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Mayer Károly, helybeli kir. törvényszéki joggyakorlót ugyanide aljegyzővé nevezte ki.

Kulpin büszkesége. Érdekes küldöttséget fogadott a napokban Brankovits György pátriárka. Szülőfalujából, Kulpinból, megjelent nála a községi képviselő-testület, melynek szónoka, Katyanszky Lyubomir, lelkes, egyszerű, de megható szavakban tolmácsolta, mily boldognak és büszkének érzi magát a kis Kulpin község, amiért szülőföldjét a szerb pátriárkák trónján láthatja. Brankovits pátriárka látható megindultsággal azt felelte, hogy az utóbbi napok sokféle ünneplése közt szívét legbensőbbben érintő szülőfalujának megemlékezése. Megígérte, hogy rövid idő múlva eljön Kulpinba és misét fog szolgáltatni amaz oltár előtt, melynél a keresztelés szentségében részesült. Végül lelkére kötötte a küldötteknek, maradjanak mindig hívek a szeretett magyar hazához és éljenek békén a többi nemzetiségekkel. Ezután bemutatatta magának egyenként a küldöttség tagjait, többnyire egyszerű szerb parasztokat, kik mindnyájan kezét csókolta neki és végül főpapi áldását küldte szülőfalujának.

Tanítógyűlés. A zomborvidéki r. kath. tanítóegylet f. hó 29-én tartotta meg rendes nagygyűlését. A gyűlést főt. Puck István apatini apát-plébános és egyleti elnök szép beszéd kíséretében megnyitották nyilvánítva. A jelentések után a pályadíjak osztattak ki. Aranyt kaptak jeles dolgozataikért: Roediger-Gfeller Berta zombori, Palotás Zénó sztanisiczi és Peer Gyula gyulafalvai tanítók. Következett a tételek felolvasása. Az első tétel: „A szemek ápolásának fontossága és módja, b) jelölések ki természetrajzi oktatásnak azon része, illetőleg az olvasókönyveknek azon olvasmányai, melyeknek alapján a szemek ápolásának módja legcélszerűbben megtanítható, c) jeleztessek röviden a tanítói eljárás.“ E tételt Matusek Zsigmond zombori tanyai tanító olvasta fel, kinek szép dolgozatáért a nagygyűlés elismerését fejezte ki. Dr. Simon zombori gimn. tanár néhány velős megjegyzése után a második tételt „A keresztény engedelmességre szoktatás“ Rekvényi János esantavéri és Peer Gyula gyulafalvai tanítók olvasták fel, kiknek dolgozatait a gyűlés megeléjlezte. A harmadik tétel „A tanítvány hallgatása a ratió-educatióis óta a mai napig“ felolvasója Kiss Béla, csantavéri tanító volt, kinek szép és nagy gondalal összeállított dolgozata szintén helyesléssel fogadtattott. — Ezután Fejér Gyula apát-plébános ur az egylet jelenlévő tagjait ebédre hívja meg, mire a gyűlés befejeztetett.

Hirdetmény. Zombor szab. kir. város központi választmánya részéről közhírre tétetik, miszerint az 1891. évre érvényes bírándó országgyűlési képviselő-választói névjegyzékek egybeállítására az egyes küldöttségek által az alább megjelölt helyeken f. évi június hó 3., 4. és 6. ik napján fog eszközöltetni: a) a Belvárosra nézve a városláza nagyeremében (küldöttségi elnök: Reitter Nándor); b) a Felsővárosra és a hozzátartozó kültelekre nézve, a víz-utcaiban lévő Welezi-féle vendéglőben (küldöttségi elnök: dr. Gertinger Pál); c) a Szelenesére és hozzátartozó kültelekre nézve, a galamb-utcaiban lévő „Fehér galamb“-hoz címzett vendéglőben (küldöttségi elnök: Kozma László); d) a Bánát külvárosra és a hozzátartozó kültelekre nézve, a vásártéren lévő Zsubori Antal-féle vendéglőben (küldöttségi elnök: Thurszky Jenő); e) a Cservenka külváros és a hozzátartozó kültelekre nézve, a nemes-militári uson lévő Konyovits Szima-féle vendéglőben (küldöttségi elnök: Maximovits Szilárd). Kelt Zomborban, 1890. évi május hó 24. én. Dr. Csibás Benő s. k., polgármester, mint a központi választmány elnöke. Dr. Gertinger Pál s. k., a központi választmány jegyzője.

Eljegyzés. Jeles ókanizsai földink, dr. Bérey Gyula, az összes gyógytudományok tudora, Kis-Teleken gyógykór orvos, f. hó 20-án jegyet váltott Mindszentről a bájdás Goldman Ida kisassnyal.

Leközött községi bíró. O Kanizsának köz-tiszteletben álló I. birája Szilágyi György egészségi szempontból beadta lemondását. Utóda valószínűleg az ipartestület elnöke Nagy Lajos leendő. A választás f. hó 29-én történt.

Az ó-kanizsai elemi népiskolákban az évi zárvizsgálatok június 2-án veszik kezdetüket, június 2-án a kerületi iskolákban, következő sorban Kis-Hegyes, Adorján főközségekben, végre a belterületiekben megállapított sorrendben.

A száj- és körömfájás járvány itthelyt két tanyán 50 db szarvasmarhán konstatatott. Ennek következtében a marhalevelek kiadása és átírása szarvasmarhákra, juhokra, kecskékre és sertésekre nézve be-tiltatott, valamint a hetipiac ezen állatokra nézve be-sziltetett. Figyelmeztetnek az állattulajdonosok, hogy saját érdekükben azonnal jelentésk be beteg állataikat.

Hímen. Wamoscher Géza bajsai földbirtokos f. évi június hó 3-án vezeti oltárhoz Füleken a kedves Lázár Juliska kisasszonyt.

Eljegyzés. Cservenkáról írják: A mily osztatlan örömmel fogadtuk 6 hét előtt dr. Schneider Kornél urat mint gyakorló orvost községünkben, ép oly örömmel vettük azt a hírt, hogy a közelmúltban eljegyezte Bártl Etelka kisasszonyt, a parbutyi gyógyszerész kedves és szeretetreméltó nővérét. Eljének.

Bucsujárás. Pünkösöd másodnapján az újvidéki r. kath. magyar hívek nt. Hirling Nándor segédlelkész és Szalay György szt.-rókusi kántortanító vezetés alatt a Pétervárad melletti ugynevezett „tekiai“ kegyhelyhez zarándokoltak, a hol magyar szt. beszéd és nagymise tartott.

Eljegyzés. Apatinból írják: Fankál Ferenc derék erdői polgár kedves leányát, Vilma kisasszonyt f. hó 25-én eljegyezte Szavadill József közkedveltségű derék nyomász Apatinból.

Razzia. Rendőrségünk hétfőn éjjel razzia-t tartott az ismert helyjokban s ez alkalommal 34 facér cselédet fogdosott össze, kik közül 6 betegnek találtván a kórházba szállítottak.

Halálozás. Újvidéken Hanslich Károly ismert vendéglős a napokban életének 47. évében elhunyt.

Hangverseny akart lenni, de befagyott. Altay Henrik impresszáriónak hétfőre hirdett hangversenye részvétlenség folytán elmaradt.

Nyugdíjazás. Nátafalusy Béla, ó-becsei kir. adóhivatali pénztárnok, betegeskedése miatt állásáról lemondott.

Választás. A zombori önszegély egyesület pénztárosává vasárnap Vighard Lipót választott meg 15 szavazattal Kubicska Hugó 7 szavazata ellenében.

Névnep. Uher Vilmos honvéd őrnagy és zombori zászlóalj-parancsnok névnepja szerdán délután kedélyes bajtársi összejövetelre szolgált a Zomborban állomásozó közöshadseregbeli, honvéd- és csendőrtisztikar-nak alkalmul, melyben a tartalékos tisztek is részt vettek. A kedvelt parancsnok katonás uszonnával vendégelte meg bajtársait.

Halálozások. Römer Manót, helybeli városi irnokot súlyos csapás érte. Édes anyja Römer Józsefné szül. Alabits Karolin tegnap délelőtt féltízkor életének 55 éves korában elhunyt. — Kandler József helybeli derék kádármester neje szül. Ohr Mária e hó 28-án 46 éves korában meghalt.

Hímen. Héves Mariska kisasszonyt Budapestén a megboldogult Héves Károly törvényszéki bíró volt zombori lakosnak leányát f. hó 25-én eljegyezte Dr. S. Szita Elemér vasvári járásorvos.

Pályázat van hirdetve az ó-becsei adóhivatalnál III. o. pénztárosi állásra 2 heti határidővel.

Fizetésektelenség. Berger József zentai kereskedő fizetésektelenségét jelenti a bécsi hitelezői védegyelet.

Gyilkos szerkesztő. A kir. tábla V. büntető tanácsa f. hó 27-én délelőtt tárgyalta Fekete Ödön bíró referálása alapján Tomits Jásának, a Zasztava szerkesztőjének büntnyét, a ki ez év január havában megölte Dimitrievics Misát a Branik szerkesztőjét. Az újvidéki törvényszék Tomits Jását bűnösnek mondta ki a btk. 278. §-ába ütköző gyilkosság büntetésében és ezért őt életfogytig tartó fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre ítélte. Súlyosító dolognak vette a bíróság, hogy Tomics orvul támadott meg egy védtelen embert, és azt a brutalitást, mellyel a gyilkosságot végrehajtotta. Enyhitő körülménynek vétetett azonban a vádlott nevének be-csületés sőt levél közzététele. A kir. tábla hosszabb tanácskozás után föloldotta a törvényszék ítéletét, mert a tényállást nem találta még minden irányban tisztázottnak. E szerint tehát ez ügyben újabb végtárgyalást fog kelleni tartani.

Művészi vendégei voltak városunknak piros pünkösöd mindkét napján Roskovits Ignác és Szirmay Antal budapesti festőművészek személyében. A nevezet urak több pontról fölvettek városunk szebb tereit és etnografiai vázlatokat szereztek az érdekesebb népviseletről.

Hímen. Lang Zsófia kisasszonyt, Lang Flórián derék polgártársunk kedves és szép leányát, a napokban jegyezte el Purmann Géza herceg-szöllősi köz-ségi körjegyző.

Esküvő. Csapanda Antal, helybeli kir. törvény-széki irnok kedden délután esküdött örök hűséget a kedves Stebler Zsófia kisasszonynak.

Fürdő-megnyitás. A helybeli ferenc-esatornai fürdőházat e hó 26-án nyitották meg.

Allatorvost keres Petrovosszellő községe e hó 31-iki határidővel. Fizetése 400 frt.

Újvidéki lövész-ünnepély. Pompás idő mellett ment végbe vasárnap az újvidéki céllövész egylet-nek zászló felavatási ünnepélye. A piacon volt felállítva a tábori kápolna s a zászlóanya emelvénye, nemzeti lobogókkal és lövész-jelvényekkel díszítve. A 200 egyenruhás lövészből álló menet 8 órakor indult el kettős rendben a gyűlékező helyről a piacra. 42 koszoruleány által kísérvé jelent meg a zászlóanya, ki éljenzéssel s zenével fogadtattott. A tábori mise után, melyen katonai zene játszott, Kopper apát hatásos magyar, német és sokác nyelven tartott beszédében a felebaráti szeretetet hangsúlyozván, a zászlót megáldotta, mely után meg-kezdődött a szegbeverés. A zászlóanya által ajándékozott vörös bárony szalagai. Häfner Elise, háromnyelvű fel-írással pedig: „Újvidéki polg. céllövész egyletnek 100 éves fennállása emlékére“ olvasható. Szegbet vertek: a felavató apát, a hitközségek, a zászlóanya, Flatt és Cseh főispánok, Möriz Pál, a polgármester, Cziráky honvéd-őrnagy, tantestületek, állami tisztviselők, a koszoruleányok, a vidéki lövészegyesület, Häfner főlövész-mester, az egyes-ülési elöljárók és tagok nevében, mint legrégibb, Balla Pál. A felavatott zászló alatt vonultak ezután a lövöldébe, hol a lövéseket megkezdtek, melyben a zászlóanya is részt vett. Egy órakor a lövések közös ebédre gyültek össze, melyen a felköszöntők kizárólag a szeretetreméltó zászlóanyának voltak szentelve. Fél 3 órakor folytatódott, a lövészet, mely nagy buzgósággal késő estig tar-tott. A kitűnő sikerű ünnepélyt a lökterben rendkívül látogatott táncestély zárta be. — A céllövő-egyesület ünnepélyéről pótlólag a következőket írja levelezőnk: Az itteni polgári céllövő-egyesületnek 100 éves jubileumi ünnepélye a keddi nappal véget ért. Képvisele volt ez ünnepélyen 12 vidéki céllövő egyesület u. m. Budapest, Baja, Temesvár, Fehértplom. Ó-Becse, Eszék, Vin-kovce, Belgrad, Zsupanye stb. Az ünnepély f. hó 24-én kezdődött a vidéki vendégek fogadtatásával; ugyanaz nap este az „Erzsébet“ szálloda kertihelyiségében ismer-kedési estély volt, mely alkalommal a vidéki vendégeket P. Popovity István polgármester üdvözölte. Pünkösöd első napján a hajnali órákban mozarak durrogatása jelezte az ünnepély kezdetét de az eső elkezdett esni és kevés megszakítással egész délelőtt esett, melynek kö-vetkeztében a zászlószentelés másnapra halasztott. A céllövészet reggel vette kezdetét s tartott egész nap. Délben 350 teritékű bankett volt, amelyen résztvettek az összes vidéki céllövészek és Újvidék városának színe-java, többek között Flatt és Cseh főispánok, Möriz Pál országgyűlési képviselő, gróf Bray, Häfner Rezsóné zászlóanya stb. Az első tőszót Häfner Rezsó főlövész-mester mondotta magyar nyelven öfelségére és az ural-kodó házra, melynek végeztével a katona-zenekar rá-zendítette a Gott erhaltét, Preszburger Gábor Flatt és Cseh főispánokra, Bruck igazgató magyar, Hadsity szerb és Geiger német nyelven a zászlóanyára üritették pohar-ukat stb. Bankett végeztével kezdetét vette ismét a céllövészet. Ez alatt az ég kiderült és a közönség ezrével tödült a gyönyörű lövészkertbe. Este az egész kert tündé-ri fényben uszott 100 és 100 sebzénel sebzé színű lampiónok szórták világosságukat. A löcsarnok hom-lokzatán pedig gázlángokból összeállított évszámok ra-gyogtak: 1790. és 1890. Kilenc órakor az újvidéki ma-gyar, szerb és német dalárdák adtak hangversenyt a katonai zenekar közreműködése mellett. Pünkösöd más-

napján tartott meg a zászlószentelés. A templom előtti térségen nemzeti színű zászlókkal és lövészjelvényekkel díszesen felkészített kápolnában tábori mise volt, ame-lyet Héring Lipót nyug. plébános mondott. Mise alatt a katonai zenekar két egyházi éneket adott elő. A temp-lom előtti térségen ember hátán szorongott. Mise után Kopper György apát-plébános három nyelven rövid, de magvas beszédet intézett az egybegyűltekhez, melynek végeztével következett a szokásos szegbeverés. A cere-monia vége után az egyenruhás céllövők a megáldott zászlóval elvonultak a zászlóanya előtt, akit 40 koszo-ruleány környezett. A lövészek katonai zenekar kísérete mellett kivonultak a lövöldébe s ismét kezdetét vette az egész napi céllövészet. Délután egy órakor lövész-bankett volt; este pedig fényes táncvigalom. Kedden reggeli hat órakor ismét kezdetét vette a céllövészet mely délutáni 4 óráig tartott s ezután összeült a jury és a nyertes lövészeknek a zászlóanya kiosztotta a ki-tűzött díjakat. Az egész ünnepély alatt a város fűteái nemzeti színű és a lövészalókkal föl voltak díszítve. A vendégek legnagyobb része már elutazott. A benketteken Rozechnál vendéglős izletes ételkelet és italok szolgál-tattott ki.

Nyilvános köszönet. Rausch Ede hódásági kereskedő közéletünk egyik fáradhatlan buzgóságu te-vékeny tagja, a hódásági szegény iskolás gyermekeknek téli ruhával való ellátására 500 frtnyi tőkével alapítványt tett. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter neve-zettnek ezen nemes emberbaráti tetteért egy hozzá in-tézett leiratban köszönetét nyilvánította. Fogadjja t. ura-ságod — így szól a leirat — említett alapítvány léte-sítése által tanusított hazafias áldozatkés és emberba-ráti tetteért elismerésemet és őszinte szives köszönete-met. Ezen magas elismeréshez és köszönethez azon óha-junkat fűzzük, vajha nekünk, a vármegyei napiesemények krónikásainak, többször lenne alkalmunk ily kiváló ne-mes tetteket lapunk hasábjain följegyezhetni. A nemes szívű adakozónak Rausch Edének pedig szívből kíván-juk, hogy lengjen felette és családja felett polgártársainak azon magasztos érzelmé, melyet az idő nem bír deval-válni, a hatalom megsemmisíteni: az őszinte szeretett és hála érzelmé. Adjon Isten hazánknak még számos ily nemes lelkű és derék honpolgárt! r. t.

Dal- és táncestély. A zombori kaszinó-egyleti dalárda 1890. évi június hó 4-én (szerdán), a polgári kaszinó-egylet helyiségeiben, felében a Zomborban léte-sítendő zeneiskola alapja, felében pedig saját pénztára javára dal- és táncestélyt rendez, melyre a nagy-érdemű közönséget tisztelettel meghívja. Műsorozat: 1. Zimay. „Boldog éjjel“. Férfikardal. 2. Dancla. Trio he-gedűre, gordonkára és zongorára. Előadják Paul Kál-mán ur és két leánykaja: Mariska és Dóra kisasszonykák. 3. Donizetti. Leonora és Alfonso kettőse a „Kegyen-3“ című operából. Eneklők: Tessényi Vilma k. a. és Sztój-kovits György ur. 4. Beriot. Hetedik hangverseny-mű, hegedűre és zongorára. Előadják: Komlós Árnin és Bergmann Agost urak. 5. Massenet. Aria „Lahore királya“ című operából. Dobák Berta kisasszony zongorakísérete mellett eneklők dr. Horváth Ákos ur. 6. Huber. Honfidal. Előadja a dalárda férfikara. — Dobák Berta, Paul Ma-riska és Dóra, ugy Tessényi Vilma kisasszonyok, meg Bergmann Agost és Paul Kálmán urak színességből működnek közre. Belépőjegyek 1 forintjával Sztrilich Zsigmond ur kereskedésében előre is válthatók. A zene-iskola alapja javára a dalárda adományokat készséggel elfogad és nyilvánosan nyugtatványoz. Kezdeté 8 órakor.

Villamos levélposta. Egy új villamos szállí-tási rendszer mintája állítottatott fel röviddel ezelőtt pró-baként Bostonban. Dolbear tanár, ki ezen új szerkezetet megírni volt hivatva, biztosította a jelen voltakat, hogy a kérdésben forgó találmány teljesen józan és tu-dományos elveken alapszik és gyakorlati horderje is nagyon jelentékeny. A feltaláló egy villamos huzalorsó ismert delezességét használta fel, melyet az, egy hozzá közelítő vaspálcára gyakorol. Ha a folyam az orsótól meg-vonatik, megszűnik természetesen a vonzerő is és a pálcá ismét szabadon becsatattik és ha most egy másik villamos árammal telt huzalorsót helyezünk a vaspálca közelébe, tapasztalunk kell, hogy ezen orsóhoz vonzódik a sza-bad lett vaspálca. Ilyetén orsót orsó után alkalmazva, a vaspálcat tetszés szerinti távolságra mozgathatjuk előre-olyképp, hogy a háttérben maradt orsótól a villamos folyam megvonatik és a vaspálca előtt levő orsónak adatik át darabról darabra. Ine az új rendszernek alap-eszméje, melynél azonban a vaspálcat egy — kis ke-rekekkel ellátott — acél dobozka helyettesíti, a mely egy sínes pályán szaladva alkalmas levelek és kis csomagok továbbítására. Az ekképp szerkesztett kis kocsik, két bevá-gott kerék közvetítésével vezettetik egy felső sínen az egy vonalt képező huzalorsók nyomán, a mely elemi be-folyások ellen fakópenyével által védetik. A villamos fo-lyam megszakítása, illetve végleges elzárása céljából minden egyes orsó egy önműködő kapcsolókészülékkel van ellátva. A vezetékek, melynek főrésztét az orsók ké-pézik, egy közvetítővel van szoros összefüggésben egyrés-zről, míg az ellenkező vég egy csap körül forgó mágnes-sel van összekötve, melynek feladata a közvetítő érin-tése folytán a villamos áramot megszakítani, vagy telje-sen lezárni.

A tiszaparról írják: Rozinszky erdőfelügyelő és Zsuffa Antal, a községi erdőkre való felügyelettel megbízott főerdész urak végig járták a tiszaparti erdők vonalait egész le Zsablyáig s Kovilig és a községet az erdők helytelen kezelése, szabályellenes kivágása miatt 30—50—100 frttal megbírságotlakt. A szegény és kár ugyan a német elüljáróké: de mi védjük magunkat, ha nagyobb lesz a baj azzal, hogy mi egyre várjuk s ki-vánjuk az erdők felelős öreinek, tanult erdővédeknek be-állítását; azonban erre mindmáig nem kaptunk utasítást. Kérjük az alispán urat sürgős intézkedésre, hogy mi ne keveredjünk bajba mások mulasztása miatt. Legjobb len-ne nézetem szerint, ha a kinevezést maguk az erdészet ellenőrző urak teljesítenék; legalább az erdővéd alulról független lenne s tudná ki az ura; mert így, ha mink válszadjuk; annyit az úr, hogy utóbb nem tart az erdővéd senkitől s a községek fizetik a büntetést, viselik a szé-gyent tovább is. Kérünk az erdészetbe rendet. Ó-Kanizsai.

Baján Dr. Hadzsits Demjén elhunyt ügyvéd irodáját Bodroghi Gyula ügyvéd vette át.

Aljegyző választás. Filipován f. hó 22-én községi aljegyzővé egyhanglag Borovanszky Gyula vá-lasztott meg.

Hirdetmény. Zombor sz. kir. város területén, Hameder Károly két tanyáján a szarvasmarha-állomány közt a ragadós száj- és körümfajás kitérése megállapítottán, az állategészségügy rendezéséről szóló 1888. VII. t. c. életbe lépését tárgyában kibocsátott 40,000. szám alatt kelt földmívelés-, ipar- és kereskedelmiügyi miniszteri rendelet 219. §-a alapján, elrendelem: a) miszerint Zombor sz. kir. város határában létező összes szarvasmarha-, juh- és sertésállományok a határból való kihajtása, takarmányfelének és trágyának a határból való kivitele betiltatik és a marhaállomány lehetőleg istálló-zandó, vagy legalább is más szarvasmarhával való érintkezése megakadályozandó; b) a marhajáratok kiadása — a lovakét kivéve — beszünttetik, és felhívatom a marhatulajdonosok, hogy a birtokokukban lévő marhajáratokat a rendőrkapitányságnak haladéktalanul szolgáltatásuk be; c) mészárosoknak és marha kereskedőknek az istállóba való bejárása tiltatik; d) a marhavásárok tartása beszünttetik. Miről a város lakosságát szoros mihez tartás végett oly megjegyzéssel értesitem, miszerint ezen rendeletnek annak idején csak újabb hirdetés által fog hatályon kívül helyezett. Kelt Zomborban, 1890. évi május hó 24-én. Dr. Csibás Benő s. k., polgármester.

Fillokszer. A szeghegyi szőlőkben egy a fillokszer, mint a peronospora viticola föléptét kétségkívül konstataáltak.

Itéletelhirdetés. Párhaj vétségével vádolt Szakáll Adorján és Speizer Ágoston 2—2 havi, Leibach Keresztély és Dr. Vujevich Zoltán 2—2 heti államfogházra jogérvényesen elítéltettek.

Majális tartottak esztörtökön a szerb elemi iskolák tanuló. A mulatság szépen folyt d. u. 4-ig, amikor is egy hirtelen felkerekedő zivatar véget vetett a kedves nap örömeinek.

Erdőtisztai áthelyezések. Sternán Ignác műszaki díjok az apatini m. kir. erdőhivataltól a Szász-Sebesi erdőhivatal keretében tartozó szászvárosi m. kir. erdőrendezéshez ugyanazon minőségben áthelyeztetett. — Sóska Gyula zombori születésű műszaki díjok az apatini m. kir. erdőhivatal keretében tartozó Bezdán melletti „kozarai“ erdőgondnoksághoz ugyanily minőségben áthelyeztetett. — Ludmann Miksa műszaki díjok az apatini m. kir. erdőhivatal keretében tartozó Bezdán melletti „kozarai“ erdőgondnokságtól a kolozsvári m. kir. erdőhivatalhoz ugyanoly minőségben áthelyeztetett.

1876. sz. Bács Bodrogh vármegye alispánjától. alisp. 1890.

Oméltósága a vármegyei főispán ur, több sürgős ügynek letárgyalhatása végett rendkívüli közgyűlésnek összehívását találván szükségesnek, ennek hatánapjául f. évi május hó 30-ik napjának délelőtti 10 óráját tűzte ki. Miről van szerencsém a bizottsági tag urakat azzal értesíteni, hogy ezen rendkívüli közgyűlés a vármegye székházának nagytermében fog megtartatni.

Ezen közgyűlés tárgyai:

Beltügyi miniszteri intézkedés a kurta pástorkodást filalmazó megyei szabályrendeletnek a birkatartás érdekében szemelölt tartásával leendő módosítása iránt.

Beltügyi miniszteri intézkedés a szarvasmarha- és sertésstenyészési szabályrendelet jóváhagyása iránt.

Beltügyi miniszteri intézkedés az ebtartás és ebadó megállapításáról alkotott szabályrendelet módosítása iránt. Gróf Andrássy Gyulanának a megye közönsége részéről férjének ellunyta alkalmával hozzá intézett részvételre adott köszönő válasza.

Schlagetter Gyula tisztí fűgyész jelentése a zentai italmérési adóberlet kezelése tárgyában általa megtartott vizsgálatról.

Kovács Mihály és társai felebbezése a Zenta városában f. évi április hó 9-én megéjtett községi bírói választás ellen.

Zsarkó Antal felebbezése a zentai gimnaziális bizottság kiegészítése ellen.

Kozits István és társai zentai lakosoknak a Zenta rendezett tanács városában lévő iskolaszék tagjainak végbement megválasztása ellen beadott felebbezése.

Ráti József vármegyei főorvos előterjesztése a vármegye némely községében már rendszeresítve levő szülésznoi állásoknak arra képesített szülésznökkel leendő betöltése tárgyában.

A vármegyei nyugdíjkezelő bizottságának Késmárky Gyula nyugdíjazott szolgabíró nyugdíjárulékának visszafizetése tárgyában hozott határozata.

Pláva községének a községi személyzet fizetési és napidíjáról alkotott szabályrendelete.

Major Ferenc és társai zsabalyi lakosoknak a Zsabya község képviselőtestülete által az ugartartás kötelező behozatala iránt 1889. évi október 1-én megtartott közgyűlésben 63. szám alatt hozott határozata elleni felebbezése.

Glozsán község határozata a népkönyvtári alaplól 200 frtnak felhasználása iránt.

Kovil Szt. Iván község képviselőtestületének az ottani gör. kel. szerb egyházközség részére ajándékozandó 100 hold föld tárgyában hozott határozata.

Csávoly község képviselőtestületének az ottani nagyvándorlás megvétele tárgyában hozott határozata.

Kovil Szt. Iván község képviselőtestületének Schmidt Filop részére eladott ház hely iránt hozott határozata.

Bresztovác, Kupuszina, Monostorszegh, Prigl.-Szt. Iván, Apatin, Gara, Szonta, Déronya, Tovarisoa és Temerin községeinek a felelős örekkal kötött szerződésai. Apatin község képviselőtestületének az öregek fizetésének miként leendő kivetése tárgyában hozott határozata.

Bogyán, Topolya, Paraga, Uj-Palánka, Szántova, Szonta, Bajmok, Uj-Soóvé és Torza községeinek a vágtatási biztos díjazásáról alkotott szabályrendeletei.

Nemes-Militics, O-Szivac, Bulkesz, Rév, Temerin, Uj-Szivac, O-Morovica, Bajmok, Uj-Soóvé, Uj-Verbász, Paraga, Uj-Palánka, Deszpót Szt. Iván, Ó-Futtak, Moholy és Almás községeinek a marhalevelek kezelése és a kiállításról megbízottak díjazásáról alkotott szabályrendeletei.

Zányi József reprováci jegyző nyugdíjaztatása.

Schwerer Lajos kolluthi jegyző nyugdíjaztatása. Nehai Mikovits Kálmán volt járeki jegyző örvénynek nyugdíjsegélyben való részesítése.

Tatay Imre folyamodványa, állatorvosi oklevelének meghirdetése iránt.

Zenta városában behajthatlan 80 frt 20 kr közmunkaváltásdíj leírása.

Kula községében behajthatlan 284 frt 94 kr közmunkaváltásdíj leírása.

O-Szivac községében behajthatlan 84 frt 66 kr közmunkaváltásdíj leírása.

Keresztur községében behajthatlan 416 frt 13 1/2 kr közmunkaváltásdíj leírása.

Kula községében behajthatlan 35 frt 76 kr örbér leírása.

Keresztur községében behajthatlan 234 frt 18 kr közöltség, 54 frt 44 kr fogyasztási adó, 207 frt 23 kr egelődíj, 12 frt 74 kr vallási járuléknak leírása.

Kula községében behajthatlan 795 frt 12 kr községi adó leírása.

Piros községében behajthatlan 38 frt 33 1/2 kr községi, 17 frt fogyasztási adónak és 32 frt 04 kr legelődíj leírása.

Községi számadások: Káty 1884. évi, Madaras és Zsabya 1885. évi, O-Soóvé, Szilbás, Uj-Verbász és Zsabya 1886. évi, Csonoplya, O-Soóvé, Rác-Militics 1887. évi, Bukin, Keresztur, Topolya, Uj-Szivac 1888. évi. Alapítványi számadások: Káty 1885. évi, Felső-Kovil 1886. és 1887. évi, Mosorin, Vilova 1888. évi, gróf Chottek és titeli 1889. évi, titeli szegény-alap 1889. évi, hódásghli kórház-alap 1889. évi.

Bulkesz község 1890. évi községi költségvetés helyesítése.

Kelt Zomborban, 1890. évi május hó 22. én.

Schmausz Endre, alispán.

A SZENVEDŐ.

— Bereghy Heléntsi. —

(Vége.)

Azt mondják a valódi érzelmenek nincs szava, pedig fájdalom és boldogság szavakban áradoz. És ha ajkunk néha lecsukódik az érzelmek alatt, csak azért van; mert a tettek oly magasok, oly fenségesek, hogy ezek nagyságához képest nem találunk elég magas rüpi kifejezéseket; vagy mert oly váratlanul érnek, hogy ajkunk önkéntelen elnémul a meglepetéstől; vagy mert a meghatottság könnyei fátolyozzák el a hang kitörését. Ha rögs hant hull a koporsóra, mely elfedi a szerető anyát, szívzagató szavak törnek ki a gyermek kebléből, és bár halvány sugara e kitörés az egész bánatnak, mégis csak a fájdalom hullámai, melyek kitörnek a bánat megáradt medréből. Ha eljön a szép kikelet, az öröm dala fog zengeni ajkunkról, ha az ifju keblére öllelheti kiért titkon ég; kitor az epedő érzelme szava. Szerémi családása is szavakban nyilvánult.

„Balga voltam hinni, hogy szeret; meri ez csak tittemény vala nekem, de a remény, mi sok embert ragadott ki a lemondás karjaiból, elcsüggedni nem hagyott. Bizva biztam, és várakoztam nem egyéb a sajnálat szétéptett rongyainál. De mit is tudna arcom és kedélyem mást, mint csupán hideg részvényt kelteni? Üstökös a szerelem, mely azért fut le a képzelet boldogsága egéről, hogy a pillanatnyi üdvért a valóságban örökké tartó gyötrelmet dobjon, hogy annál nagyobb sötétséget és irt hagyjon a felzaklatott kebelben. Emlékezete réam letarolt kert az üdülő betegre, gyenge részvét a sorvadó szenvedőnek, harmat a haldokló virágnak, halvány gyertyafény a sötét éj kísérteties világára; azért életem mint megunt játékszett eldobom. Tudom, hogy kegyed nem törődik szerelmemmel, annál kevésbé szenvedésemmel, de nem akartam sirba szállani, mig ezt be nem vallom. Gondolatom kegyedhez tér vissza, érzelmem szivében találva viszhangra, hol összpontosul. Mondja a futó villámnak, hogy ne cikkázzon, zuhatagnak, hogy ne mossa a partot estében, és ha meghódítja a vizet és a villámot, ugy szivemből is kitépheti a szerelmet, mely végenyesszettel végződik. En meghalok, de kegyed éljen nagyon soká boldogan, és ha esetleg mint gyászos véget ért ismerőse emlékében maradnék, — ah feledjen el, nehogy ez keserítse életét. Kegyed volt életem, és viszonzásul csak egy könnyet esdek szende szeméből. Fogadja utóljára — nemsokára hideg — ajkannak „Isten vele“ bucsuszavát“, és az ajtóhoz futva már a kilincset megfogta; de én hamar oda ugorva eltaszítottam és az ajtót becsuktam, a kulesot pedig a zsebembe rejtettem.

„Iré, adjon magyarázatot rejtélyes viseletének.“ „Ha kegyednek üdvöt ad életem, ugy feláldozom nyugalmamat és... ekkor könnyek jelentek meg pilláim, mi elszakította a beszéd fonalat.

Nagy a vihar, mely hegyeket rendit meg, mély a bánat, mely a férfi szemébe könnyet lop.

En meghatva állottam mint valami szigorú bíróm előtt, és ajkához vont forró kezemet reszketve engedtem át. Végre anyám bejöttével szakadt meg kínos helyzetem, ki Halmosi elővetelét tudatta velem.

Három évig zavartalan boldogságban éltünk. Régi ismerőseinkkel is ritkán érintkeztünk, házunknak majd minden napos vendége egyedül Szerémi volt, kinek irántami szerelméről férjem mit sem sejtett, és kit igen megszeretett nemcsak a szerénységeért és igaz baráti érzelmeiért.

December 13-ika férjemnek név-napja lévén, családi körben óhajtottam e napot eltölteni, és így szamosan jöttek rokonai közül szerencsekívánataikat kifejezni. Epen egy gyermekkori barátómmal voltam élénk beszélgetésbe merülve, midőn kocsiözejt hallottam udvarudvözölhetni. És nem is csalódtam, mert férjem nagy-nagy tolokodónak tünt fel előttem, és ellenszövetem leültem, mellem jött és nem tudtam kíméletlen szerény-telt el, és mégis alig vártam vendégeink eltávoztát az ifjuval együtt, kinek viselkedését férjem is észrevette és feldőleg nézett réam.

Mint eddig, ugy most is csalódással kellett találkoznom. Az ifjuval érintkezést befegyeztetnek gondoltam,

holott ez gyakorított látogatásait annyira, hogy mindenkinek feltűnt és akadtak sokan, kik kételkedtek lellem tisztaságában. Halmosi előtt sem maradhattak titokban ezen észrevételek, és becsületem megmentése volt kiontója fiatal életének. Eleinte elutasítól fogadta női hűségbeni kételkedéstiket; de midőn Szerémi is figyelmeztette az örvényre, egész lénye a legnagyobb mértékben felzudult bántalmazásom és erényem veszélyeztetése miatt. Azt ifjut párbajra hívta ki, elégtételt szerezve az elkövetett sérelmekért, melyt életemélte csillagának lehullásával végződött. Utolsó szava volt hozzám: „Szerelmedért életem, erényedért meghaltam.“

Sok ideig szobámat sem hagytam el, fájdalmam oly nagy volt, hiszen nélküle életem kopár és sivár, réam ezután csak bánat és elhagyatottság várt. Gyász-éveim elteltével Szerémi megkért, de én kímélettel visszautasítottam, egyedül nemes barátságát óhajtván továbbra is megtartani, mit ő nem tagadott meg tőlem. Lehet-e a szívnek önzetlen szeretni akkor, ha azt merő bu sorvasztja?

Epen gyászomnak második évfordulóján kaptam Tihamértól értesítést, lejön látogatásunkra, és csakugyan levelének érkezése után egy nappal megjött, és pár heti nálam időzés elteltével elmentünk szülőinkhez. Minő fogadtatás! Anyám ágyban feküdt, s érthetetlen szavakat morgott, atyám mellette ült iszonyu feldúlt vonásokkal, fejét kezébe temetve. Ott állottunk a szoba közepén várva, hogy észrevesz e bennünket; de megmaradt előbbi merevségében, mely időt alalkalmunk nyílt arcának minden ideges rángatását és mozdulatát figyelemmel kísérni. Végre Tihamér megfogta a vállát és midőn fejét felemelte, félre lökte magától és csak annyit mondott: „ne érints, többé nem vagyok atyától!“ Bővebb magyarázatot jelen pillanatban nem adhatott a felindulás miatt. Mikor anyám feleszmélt, elbeszélte lelki megrázkódtatásuknak legkisebb részletét is, mit röviden jegyzek fel.

Atyámnak egy jó barátja, kinek egy alkalommal becsületbeli tartozását kellett kiegyenlitenie, minthogy nem rendelkezett elegendő pénzzel, hozzá fordult kölcsönért. Atyám szintén nehéz viszonyok között élt, — mivel Lea és az én hozományom képezte a birtok legnagyobb részét — azért saját vagyonából nem adhatott, hanem a keze alatt levő hivatalos pénzhez nyúlt bizva barátjának becsületében, t. i. hogy visszaadja a kért összeget a kitűzött időre; de sem a pénz nem kapta meg, sem az illetővel nem találkozott. Kitérve a pénzihiány, a vizsgálat el lett rendelve, és azért kétségbe esett, hogy a nyomor mellett még bürtönt is kelljen agg napjaira elérni. Nem volt menekvés a szegény elől, legfeljebb az öngyilkosság, mihez nem lévén elegendő ereje.

Van-e Isten? e kérdés merült fel lelkemben. Ez volt az első pillanat, hogy Istenbeni bizalmam megrendült. Hogy is lehet egy szívet annyi csapással ostorozni az Istennek, ki végtelen irgalmat gyakorol? Vagy miért nem zuzza össze végekpen? Öröme van, hogy teremtménye csak fuldokol a fájdalomban, és nem tud elmerülni?!

„Fussatok“ — e mentő szó hangzott el fülem mellett. Ezen intó hang következtében részletesen megbeszéltem a szökés terveit, és atyámnak is előadtam. Eleinte mitsem akart hallani, de midőn a bekövetkező szegényt elébe tártuk, a bürtönt a jaitját vélte már kinyitani, hogy bezáruljon roskadozó szeméje után; hajlandó volt messze elmenni. Tihamér félretett pénzből kisegítette szülőimmet, én pedig butoromnak egy részét eladtam, és a fenmaradt holmimmal elindultam a számozatásba, talán örökre bucsút mondvá szerelmem lakhelyének és édes hazámnak.

Erzéketlen hagott hányatása a sorsnak, mert szívem eltompult a bánat súlyától; de szétszórt a kábultságnak fátyola is, hogy lelke a kietlen jelent láthassa. Ajkamra nem jön szítk, nem zúgolódom, minek fakadnak ki, hogy a sors kacagjon felettem? Magamba fojtom kitoró lángját az átoknak, csak könnyeim mutatják belsőm viharos harcát. A szikra elhamvad ha a tűz kialszik, — a szív sajog, némán szenved, azután meghasad — nekem meg a sors életem adott továbbra is, hogy ismerjem a kint és bánatot. Merre tekinttem elhat, csak idegen embert látok. Még a természet sem oly szép, a fák levelei nem susognak örömről és buról, a lehulló harmat sem ragyog gyöngyözve, a nap sem süt oly nyájasan; mintha minden azt mondaná nekem: „térj vissza te üldözött bolygó lélek régi hazádba!“ — En mennék, de a szegény fogva tart, pedig bár merre fordulok, előttem lebeg képe hivatott völgye és hegyé-vel. Óh fogadjátok meg egyszer bucsuját a vándornak, és ne borítsátok rá a feledés vagy megvetés takaróját. Vissza a multra mint haldokló tekintek, lezárom pillámat, hogy feledjem el életemet.

Szeretek boldogságom tanyája még gyötrelmemben is, és feledni — üldözni bár hogyan szenvedés és kín — nem foglak soha. Távól leszek soká tőled, de ismét visszamegyek; mert szárnyamat összeköti a vágy fonala, hogy ölelkezhessem nyíló sirhalommal, hogy közledeben legalább halva lehessen! És ti töleket kedves ismerőseim csak szerető emlékezetet kívánok, és ha lesz köztetek, ki néha síromhoz kijöve friss koszorut tesz elkopott fejémmre, enyhet fogok érezni én: a temetőbe visszatér vándor.

Nem láthatom Gézám sirját sem, távol estem hantától, de arcom fűrűk könnyem özönében; lelkem is hantja körül lebeg és érte szenvedek, mig csak e vészes földről el nem tűnök. Midőn a bolygó hold lassan halog az erdő mellé, sóhajom az elköltözött felé szállanak, megemészti bánat rága szívemet a kín, ha meghalok — hozzá temesettek.

Mi a virág, ha tövistőlvan környezve? mi az élet, ha telve van szenvedéssel? mi a hit, ha mosolygó reményem elveszett? mi vagyok én ha szerelmemet siratom? Hová repül az éj emlékezet? Éveken kell keresztil futnod, hogy elvezess a mult azon édes merengésébe, melyben egykor boldogan ringatóztam. Keblem vidám ég-volt, hol váltakoztak a szerlem képei, miként az égen a napot felváltják a különféle csillagok és az ábrándos hold. Most is ég a keblem, de nem a szerelem, hanem a merő bu szövettel bevonva, mely mellett nincs elrejtve a boldogság életem télies tavaszára.

Sok év tünt el távozásunk után. Jenő ifjuvá fejlődve, iskoláinak befejezése után tanári pályán képezte ki magát, és rövid idő mulva B-ban a legkedveltebb tanárok egyike lön; mert a gyermekek iránti atyai bánásmódja és lelkiismeretes nevelése, csupán nevének félemlítésénél is szeretetet tudott kinyerni.

